

ПРИСЯГИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ

Кравчук О. О.,

доктор юридичних наук, доцент,

суддя Вищого антикорупційного суду,

професор Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ORCID ID: 0000-0002-7844-2381

aleckravic@gmail.com

Остащук І. Б.,

доктор філософських наук, професор,

професор Національного педагогічного університету

імені М. П. Драгоманова

ORCID ID: 0000-0002-6115-0884

Проаналізовані присяги працівників Національної поліції, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України, вказано на їх спільні та відмінні елементи, а також символічний вимір.

Присяга працівника поліцейського органу, що має спеціальне звання, є присягою на вірність Українському народу. Вона складається при прийнятті на службу до відповідного органу вперше (при підвищенні чи іншому переведенні на іншу посаду, або при повторному прийнятті на службу після звільнення з неї нова присяга не складається). Присяги (крім присяг працівників підрозділів-спецслужб) у мирний час складаються в урочистій обстановці, в присутності посадових осіб держави, органів місцевого самоврядування та (за бажанням) членів сімей та інших запрошених гостей, із дотриманням ритуалу, подібного до складання Військової присяги – з урочистим шикунням, маршем, винесенням Державного Прапора, виконанням Державного Гімну, виступами і привітаннями запрошених гостей.

Тексти присяг працівників Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України відрізняються від Військової присяги та від Присяги поліцейського, хоча є більш близькими саме до останньої.

Публічність процедури присяги символізує відкритість відповідного поліцейського органу, його підзвітність і підконтрольність суспільству. Урочистість процедури й дотримання ритуалу присяги символізує наступництво правових традицій як для самого працівника, що складає присягу, так і для його колег, а також має дидактичне значення щодо інших осіб (гостей та глядачів) – спрямоване на виховання членів суспільства в дусі поваги до працівника поліцейського органу як представника влади. Аналогічне спрямування має звернення в текстах присяг до загальнолюдських цінностей – честі, гідності, вірності, чесності, сумлінності, дисциплінованості, що відзначається патріотично-аксіологічним змістом. Згадування в текстах присяг обов'язку дотримуватися Конституції та законів України, поважати й охороняти права і свободи людини чітко вказує на те, що Україна є правовою державою, і головне завдання поліцейських органів – захист прав і свобод людини та громадянина.

Ключові слова: посадова присяга, присяга поліцейського, Національна поліція, Національне антикорупційне бюро, Державне бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки.

Присяга публічного службовця має правове і символічне значення – вона закріплює набуття правового статусу, зокрема повноважень на відповідній посаді, репрезентує добровільне взяття на себе обов'язків із виконання відповідних функцій держави добросовісно та з додержанням Конституції і законів. Серед посадових присяг важливе місце посідають присяги поліцейських органів, що є подібними до Військової присяги, в мирний час зазвичай складаються публічно (крім працівників підрозділів-спецслужб) та з примітними урочистостями. До поліцейських органів зараховуємо органи

© Кравчук О. О., Остащук І. Б.

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

Національної поліції, Служби безпеки України, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України.

У цій статті маємо на меті проаналізувати присяги працівників Національної поліції, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України, вказавши на їх спільні та відмінні елементи, а також символічний вимір.

З методологічних міркувань, ми вживаємо в статті щодо вказаних органів термін «поліцейські органи», враховуючи спільність основних завдань – запобігання, протидія правопорушенням та розслідування кримінальних правопорушень у різних сферах (цей термін є близьким до терміну «правоохоронний орган», який, з огляду на його багатозначність, є дещо ширшим). Присяга такого поліцейського органу як Служба безпеки України детально не розглядається в статті, оскільки її працівники складають Військову присягу, що є предметом для окремого дослідження.

Посадові присяги, і зокрема присяги працівників поліцейських органів, досліджували Віктор Андреев, Ігор Головань, Софія Данилів, Марія Маськовіта та інші вчені. Наша стаття присвячена розгляду присяги поліцейського в порівнянні з присягами працівників інших поліцейських органів, зокрема і створених відносно нещодавно.

Говорячи про посадові присяги публічних службовців в Україні, Софія Данилів вказує на недолік – відсутність, крім військових, поліцейських та суддів, на законодавчому рівні процедур складання присяги, що не підвищує авторитету державної влади. На думку вченої, передбачення такої процедури в законодавстві дасть змогу особі, що приймає присягу, більш глибоко сприйняти значущість присяги не просто як звичайної процедури, а як події, що наділяє цю особу правами та обов'язками, які вона повинна неухильно виконувати на благо держави та її громадян (Данилів, 2019, с. 198).

Присяга поліцейського передбачена Законом України «Про Національну поліцію» 2015 р. Саме на підставі цього Закону було створено нову поліцію замість міліції, що ліквідувалася. Закон зарховує до працівників поліції поліцейських (тобто так званих «атестованих» працівників) та державних службовців. Працівники поліції, що є державними службовцями, складають присягу державного службовця, визначену Законом України «Про державну службу» (Закон № 889, 2015).

Згідно зі ст. 64 згаданого Закону, особа, яка вступає на службу в поліції, складає Присягу¹ на вірність Українському народові (Закон № 580, 2015). Текст Присяги визначено самим Законом, а порядок її складання – наказом Міністерства внутрішніх справ України 09.11.2015 № 1453 (Наказ № 1453, 2015). Присягу складають особи, вперше прийняті на службу в поліцію, – до початку проходження первинної професійної підготовки за місцем проходження служби, а також курсанти поліцейських закладів вищої освіти.

Первинна редакція згаданого Порядку складання присяги визначала, що день складання Присяги є урочистим днем органу поліції. Складання присяги організовується та проводиться згідно зі сценарієм, затвердженим керівником органу поліції. З метою патріотичного виховання особового складу органів поліції визначаються місця для складання Присяги: біля пам'ятних стел, знаків загиблим під час виконання службових обов'язків працівникам органів внутрішніх справ (поліції), біля пам'ятників воїнам, які полягли в боях за волю та незалежність України, в інших видатних історичних місцях, пов'язаних із героїчними традиціями Українського народу. Лише за несприятливих погодних умов складання Присяги може бути проведено в приміщенні органу поліції або інших будівлях. На урочистостях з нагоди складання працівниками поліції Присяги за рішенням керівника поліції можуть запрошуватися очільники інших органів поліції, ветерани органів внутрішніх справ, представники інших правоохоронних органів та органів місцевого самоврядування, члени родин працівників поліції, які складають Присягу, інші особи.

Далі зазначений Порядок передбачав, що на урочистості з нагоди складання Присяги особовий склад органу поліції прибуває в парадному однострої. У визначений час особовий склад органу поліції шикуються в лінію ротних (взводних) колон у встановленому місці. Працівники, які складають Присягу, стоять в окремих взводних колонах. Під урочистий марш виноситься Державний Прапор України або прапор органу поліції. Після винесення Прапора керівник строю під звуки маршу зустрічає керівника органу поліції і доповідає про готовність особового складу до проведення урочистих заходів. Приймавши доповідь керівника строю, керівник органу поліції вітається з усім особовим складом. Потім керівник органу поліції в короткій промові роз'яснює значення Присяги та того почесного і відповідального обов'язку, що покладається на працівників поліції, які складатимуть її. Розуміння суті Присяги, її змісту й форми складання – важливі завдання для виступу перед зібраними.

Після промови керівник органу поліції подає команду щодо початку складання Присяги особовим складом. Перед строєм виставляються завчасно заготовлені атрибути, необхідні для проведення

¹ У Законі України «Про Національну поліцію» слово «Присяга» пишеться з великої літери, що підкреслює важливість затвердженого її тексту та процедури складання.

процедури складання Присяги (стіл, накритий скатертиною, папка із текстом Присяги, ручка). Посадові особи, що приводять до Присяги, за алфавітним списком викликають зі строю осіб, які її складають. При цьому працівник, почувши своє прізвище, найкоротшим шляхом стройовим кроком підходить до особи, що приводить до Присяги, і доповідає про прибуття та готовність до її складання. Після цього працівник бере текст Присяги й повертається обличчям до строю, виразно й голосно зачитує її зміст і ставить під текстом підпис, після чого посадова особа, що приводить до Присяги, вітає працівника з прийняттям Присяги та подає команду щодо повернення його до строю. Після закінчення складання Присяги всіма працівниками поліції керуючий строєм доповідає керівнику органу поліції про закінчення її складання особовим складом та передає йому підписані тексти Присяги. Своєю чергою керівник органу поліції вітає працівників зі складанням Присяги, після чого виконується Державний Гімн України.

Після виконання Гімну слово привітання надається ветеранам органів внутрішніх справ, керівникам інших правоохоронних органів, представникам органів місцевого самоврядування та іншим особам (за згодою). Після закінчення виступів і привітань відбувається винесення Прапора з проходженням особовим складом органу поліції урочистим маршем (Наказ № 1453, 2015). Наведену церемонію складання присяги Софія Данилів вважає адміністративною процедурою, вказуючи на певну неузгодженість щодо співвідношення моменту набуття повноважень працівником поліції та складання присяги (цієї проблеми торкається також Марія Маськовіта (Маськовіта, 2015)), а також на те, що згаданий порядок розрахований на значну кількість працівників, що одночасно приймають присягу. Якщо необхідно прийняти присягу одному новопризначеному працівникові поліції, йому доведеться чекати (Данилів, 2017).

Мабуть, зокрема, і з таких міркувань, згаданий Порядок складання присяги було спрощено – викладено в новій редакції наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07 травня 2019 року № 351. На сьогодні цей нормативний документ по суті не передбачає власне порядку складання присяги, визначаючи лише, що складання присяги здійснюється за сценарієм (Наказ № 351, 2019). Водночас традиції урочистого складання присяги поліцейського залишаються (Присяга 47 поліцейських Дніпропетровщини, 2019; Присяга ХНУВС, 2021; Присяга Академії МВС, 2021). Урочисте групове складання присяги в парадній формі та в присутності гостей (зокрема батьків) церемоніально наближує присягу поліцейського до військової присяги, яка традиційно є важливою подією в професійному житті військовослужбовця. Загалом поліція в будь-якій країні – це озброєний державний орган (як і армія, збройні сили), що пояснює генезис схожих елементів церемоній зазначених присяг. Як і Збройні Сили України, так і Національна поліція з перших хвилин повномасштабної війни 24 лютого 2022 р. зі зброєю обороняють незалежність та територіальну цілісність Української держави.

Як уже зазначалося, текст присяги поліцейського визначено Законом «Про Національну поліцію»: «Я, (прізвище, ім'я та по батькові), усвідомлюючи свою високу відповідальність, урочисто присягаю вірно служити Українському народові, дотримуватися Конституції та законів України, втілювати їх у життя, поважати та охороняти права і свободи людини, честь держави, з гідністю нести високе звання поліцейського та сумлінно виконувати свої службові обов'язки» (Закон № 580, 2015).

Із наведеного видно, що це присяга на вірність Українському народу, яка є доволі лаконічною. На стислість присяги, в порівнянні з Присягою працівника органів внутрішніх справ 1991 р., що діяла до 2015 р. (до створення Національної поліції України органами внутрішніх справ вважалася міліція), вказує адвокат Ігор Головань, який наголошує, що в Присязі поліції відмовилися від формулювання «мужньо і рішуче, не шкодуючи своїх сил і життя» (Головань, 2015). Присяга працівника органів внутрішніх справ 1991 р., справді, містила клятву мужньо і рішуче, не шкодуючи своїх сил і життя, боротися із злочинністю, захищати від протиправних посягань життя, здоров'я, права й свободи громадян, державний устрій і громадський порядок (Постанова № 382, 1991). Загалом, ці дві присяги можуть бути прикладами двох різновидів – розлогої (деталізованої) і лаконічної присяг. В Присязі працівника органів внутрішніх справ містилось, зокрема, і посилання «Якщо ж я порушу цю Присягу, то хай мене покарають за всією суворістю закону» (Постанова № 382, 1991).

Марія Маськовіта вказує, що тексти сучасних присяг поліцейських зазвичай характеризуються стислістю, конкретністю і відсутністю в них вказівок на заохочення чи покарання особи, що складає присягу. Цікавими є висновки вченої, що за результатами дослідження текстів присяги поліцейських різних країн, виділяє в них чотири основних складники: (1) обов'язок виконання повноважень, (2) обов'язок захищати права і свободи людини, (3) обов'язок дотримання законодавства, (4) принципи професійної етики. Всі ці чотири складники є і в тексті сучасної присяги поліцейського України (Маськовіта, Інститут присяги, 2015).

Відносно новими поліцейськими органами в Україні є Національне антикорупційне бюро України, Державне бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України.

Національне антикорупційне бюро України, що утворене відповідно до Закону від 14 жовтня 2014 р. № 1698-VII Указом Президента України від 16 квітня 2015 р. та розпочало свою діяльність

у грудні 2015 р., здійснює попередження, виявлення, припинення і досудове розслідування у «справах топ-корупції» – корупційних злочинів, учинених публічними службовцями вищого рівня, а також іншими особами в значних (передбачених законом) випадках і розмірах (Закон № 1698, 2014; Указ № 217, 2015; Історія становлення НАБУ, 2022).

Державне бюро розслідувань, утворене відповідно до Закону від 12 листопада 2015 р. № 794-VIII постановою Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2016 р. № 127, що розпочало свою діяльність 28 листопада 2018 р., здійснює запобігання, виявлення, припинення і досудове розслідування різних злочинів, учинених працівниками правоохоронних органів, військовослужбовцями та деякими іншими службовими особами держави вищого рівня (крім зарахованих до компетенції Національного антикорупційного бюро України) (Закон № 794, 2015; Постанова № 127, 2016; В ДБР запрацював перший оперативний підрозділ, 2019).

Бюро економічної безпеки, утворене відповідно до Закону від 28 січня 2021 р. № 1150-IX постановою Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 р. № 510, що розпочало свою діяльність у листопаді 2021 р., здійснює протидію (зокрема виявлення й досудове розслідування) економічним правопорушенням – таким, що посягають на економіку держави (Закон № 1150, 2021; Постанова № 510, 2021; Розпорядження № 1493, 2021).

Серед працівників усіх трьох згаданих бюро є державні службовці (так само, як і в поліції) та особи, які уклали трудовий договір (контракт) із цими органами, а також так звані «атестовані» працівники – особи рядового складу (в Державному бюро розслідувань) і начальницького складу (в усіх трьох названих органах). «Атестовані» працівники – це ті, яким присвоюються спеціальні звання – відповідно, від рядового до полковника Державного бюро розслідувань та від лейтенанта до полковника Національного антикорупційного бюро України, від лейтенанта до генерал-полковника Бюро економічної безпеки. Ці спеціальні звання приблизно співвідносяться з аналогічними військовими та поліцейськими званнями – схеми співвідношення військових і спеціальних звань затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 27 травня 2020 р. № 564 (Постанова № 564, 2020).

Працівники цих трьох бюро (як і працівники поліції), що є державними службовцями, складають присягу державного службовця, визначену Законом України «Про державну службу» (Закон № 889, 2015). А от їхні «атестовані» працівники складають особливу присягу, визначену спеціальними законами: її складають особи, які вперше призначаються на посади рядового і начальницького складу (при першому прийнятті на службу до відповідного бюро), після проходження стажування (в Національному антикорупційному бюро – після проходження випробування).

Тексти присяг для працівників кожного з трьох бюро визначаються окремим законом – відповідно ст. 14-1 Закону України «Про Державне бюро розслідувань», ст. 12 Закону «Про Національне антикорупційне бюро України», ст. 26 Закону України «Про бюро економічної безпеки». Тексти цих присяг є ідентичними, за однією єдиною відмінністю: в НАБУ і ДБР присяга містить ключове слово «клянуся», а в БЕБ – «присягаю».

Присяга атестованих працівників усіх трьох бюро є такого змісту: «Я, (прізвище, ім'я та по батькові), вступаючи на службу до Державного бюро розслідувань, усвідомлюючи свою високу відповідальність, клянуся (для БЕБ – «присягаю» – прим. авт. О. К., І. О.) завжди залишатися відданим Українському народові, неухильно додержуватися Конституції та законів України, поважати та охороняти права, свободи і законні інтереси людини і громадянина, честь держави, бути чесним, сумлінним і дисциплінованим, зберігати державну та іншу охоронювану законом таємницю» (Закон № 1698, 2014; Закон № 794, 2015; Закон № 1150, 2021).

Тексти присяг атестованих працівників трьох бюро відрізняються від Військової присяги та від Присяги поліцейського, хоча є більш близькими саме до останньої. У присягах для працівників бюро, як і в Присязі поліцейського, йдеться (хоча з незначними редакційними відмінностями) про обов'язок дотримуватися Конституції та законів України, поважати й охороняти права і свободи людини (в присягах працівників бюро згадуються також і законні інтереси людини й громадянина), честь держави. Також у присягах працівників бюро йдеться про обов'язок зберігати державну таємницю, як у військовій присязі (цього немає в Присязі поліцейського); в присягах працівників бюро згадуються й інші види охоронюваної законом таємниці (цього немає ні у Військовій присязі, ані в Присязі поліцейського).

Після складення присяги працівник кожного з трьох бюро підписує текст присяги, що зберігається в його особовій справі. Порядок складання присяги встановлюється Директором кожного з трьох бюро.

Наприклад, Порядок складення Присяги осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань затверджено наказом Директора Державного бюро розслідувань від 01 липня 2019 р. № 144. Цим Порядком конкретизується, що згадана Присяга є присягою на вірність Українському народові – з прийняттям Присяги особи рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань повинні беззаперечно дотримуватися Конституції та законів України при виконанні

службових обов'язків, поважати та охороняти права, свободи і законні інтереси людини та громадянина, а також забезпечувати інтереси суспільства й держави. Складення Присяги організовується та проводиться згідно з затвердженим сценарієм. Підписаний текст Присяги долучається до особової справи особи рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань, яка її склала (Порядок № 144, 2019). Перші 300 слідчих Державного бюро розслідувань склали присягу 27 листопада 2018 р. – цей день став початком роботи ДБР. Через рік 27 листопада 2019 р. склали присягу перші оперативні працівники бюро (Історія ДБР, 2022; Присяга Полтавського ДБР, 2018; В ДБР запрацював перший оперативний підрозділ, 2019).

Порядок складання присяги особами начальницького складу Національного антикорупційного бюро України затверджено наказом директора бюро від 14 квітня 2016 р. № 33-н. Згідно з цим Порядком, дата складання присяги є урочистим днем для бюро, захід проводиться, як правило, надворі (за несприятливих погодних умов – в актовій залі) за сценарієм, затвердженим директором бюро, із можливістю запрошення гостей – керівників держави та уряду, інших правоохоронних і державних органів, органів місцевого самоврядування, членів родин, представників засобів масової інформації та іноземних делегацій. На урочистості з нагоди складання присяги особи начальницького складу прибувають в однострої, шикуються в шеренги, де працівники, що складають присягу, вишиковуються в першій шерензі. Захід відбувається із внесенням Державного Прапора під урочистий марш (Порядок № 33, 2016). Складання присяг у Національному антикорупційному бюро неодноразово відбувалося за участі Президента України, зокрема перші детективи в 2015 р. (тоді вони склали присягу державному службовцю), співробітники управління спеціальних операцій (спецпризначенці) в 2016 р. (Співробітники Управління спецоперацій НАБУ, 2016).

Висновки. Працівники поліцейських органів (Національної поліції, Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України) в Україні складають посадову присягу, визначену законодавством. Працівники, що мають спеціальні звання, складають присягу, визначену законом про відповідний поліцейський орган. Працівники, що є державними службовцями – присягу, визначену Законом «Про державну службу» (вона є спільною для всіх державних службовців в усіх державних органах України).

Присяга працівника поліцейського органу, що має спеціальне звання, є присягою на вірність Українському народу. Вона складається при прийнятті на службу до відповідного органу вперше (при підвищенні чи іншому переведенні на іншу посаду, або при повторному прийнятті на службу після звільнення з неї нова присяга не складається). Присяги (крім присяг працівників підрозділів-спецслужб) у мирний час складаються в урочистій обстановці, в присутності посадових осіб держави, органів місцевого самоврядування та (за бажанням) членів сімей та інших запрошених гостей, з дотриманням ритуалу, подібного до складання Військової присяги – з урочистим шикунням, маршем, винесенням Державного Прапора, виконанням Державного Гімну, виступами та привітаннями запрошених гостей.

Тексти присяг працівників Національного антикорупційного бюро України, Державного бюро розслідувань, Бюро економічної безпеки України відрізняються від Військової присяги та від Присяги поліцейського, хоча є більш близькими саме до останньої. У присягах для працівників цих бюро, як і в Присязі поліцейського, йдеться (хоча з незначними редакційними відмінностями) про обов'язок дотримуватися Конституції та законів України, поважати й охороняти права і свободи людини (в присягах працівників бюро згадуються також і законні інтереси людини та громадянина), честь держави. Також у присягах працівників бюро йдеться про обов'язок зберігати державну таємницю, як у військовій присязі (цього немає в Присязі поліцейського); в присягах працівників бюро згадуються й інші види охоронюваної законом таємниці (цього немає ні у Військовій присязі, ані в Присязі поліцейського).

Публічність процедури присяги символізує відкритість відповідного поліцейського органу, його підзвітність і підконтрольність суспільству. Урочистість процедури й дотримання ритуалу присяги символізує наступництво правових традицій як для самого працівника, що складає присягу, так і для його колег, а також має дидактичне значення щодо інших осіб (гостей та глядачів) – спрямоване на виховання членів суспільства в дусі поваги до працівника поліцейського органу як представника влади. Аналогічне спрямування має звернення в текстах присяг до загальнолюдських цінностей – честі, гідності, вірності, чесності, сумлінності, дисциплінованості, що відзначається патріотично-аксіологічним змістом. Згадування в текстах присяг обов'язку дотримуватися Конституції та законів України, поважати й охороняти права і свободи людини чітко вказує на те, що Україна є правовою державою, і головне завдання поліцейських органів – захист прав і свобод людини та громадянина.

Продовження дослідження правового і символічного вимірів посадових та інших присяг у філософії права характеризується високим рівнем наукової актуальності.

Kravchuk O., Ostashchuk I.. Oaths of Police Agencies in Ukraine

The oaths of the officials of National Police, National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, State Bureau of Investigation, Economic Security Bureau are analysed in the article. The authors point out the common and different elements of these oaths, and their symbolic dimension.

The oath of a police officer is an oath of loyalty to the Ukrainian people. It is drawn up upon acceptance into the service of the relevant state agency for the first time. Upon promotion or other transfer to another position, or upon re-admission to service after dismissal from it, a new oath is not taken. Oaths (except for the oaths of employees of special services units) in peacetime are taken in a solemn atmosphere, in the presence of state officials, local self-government officials and family members and other invited guests, with observance of a ritual similar to the taking of a Military Oath – with a solemn lining up, marching, hoisting of the State Flag, performance of the State Anthem, speeches and greetings of invited guests.

The texts of the oaths of officers of National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, State Bureau of Investigation, Bureau of Economic Security of Ukraine differ from the Military Oath and the Police Officer's Oath, although they are closer to the latter.

Publicity of the swearing-in procedure symbolizes the openness of the relevant police agency, its accountability and controllability to society. The solemnity of the procedure and observance of the ritual of the oath symbolizes the succession of legal traditions both for the officer taking the oath and for his or her colleagues. It has a didactic value in relation to other persons (guests and spectators) – aimed at educating members of society in the spirit of respect for the police officer as a representative of the authorities. In the texts of the oaths, the appeal to universal human values – honour, dignity, fidelity, honesty, conscientiousness, discipline – has a similar direction, which is characterized by patriotic and axiological content. The mention of the obligation to adhere to the Constitution and laws of Ukraine, to respect and protect human rights and freedoms clearly in the texts of the oaths indicates that Ukraine is a constitutional state, and the main task of police agencies is to protect the rights and freedoms of a human and a citizen.

Key words: oath of office, Police Officer's oath, Military Oath, National Police, National Anti-Corruption Bureau, State Bureau of Investigation, Economic Security Bureau.

Література:

1. В ДБР запрацював перший оперативний підрозділ, 2019. *Державне бюро розслідувань*, 28 листопада 2019 р. URL: https://dbr.gov.ua/news/v_dbr_zaprasyuvav_perший_operativniy_pidrozdil
2. Головань, 2015. Міліція і поліція. Дві присяги. *Українська правда*. <https://blogs.pravda.com.ua/authors/golovan/55cb5091b95c4/>
3. Данилів, 2017. Адміністративна процедура складання присяги працівниками Національної поліції. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*, 2017, Вип. 27, с. 49-50. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2017_27_15
4. Данилів, 2019. Адміністративно-правові засади присяги у сфері публічної служби : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07, Дніпро, 245 с. URL: <https://dduvs.in.ua/naukova-diyalnist/spetsializovani-vcheni-radi/ogoloshennya-pro-zahist-disertatsij/danyliv/>
5. Закон № 580, 2015. Закон України «Про Національну поліцію» від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
6. Закон № 794, 2015. Закон України «Про Кабінет Міністрів України» від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
7. Закон № 889, 2015. Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
8. Закон № 1150, 2021. Закон України «Про бюро економічної безпеки України» від 28 січня 2021 року № 1150-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
9. Закон № 1698, 2014. Закон України «Про Національне антикорупційне бюро України» 14 жовтня 2014 року № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>
10. Історія ДБР, 2022. Державне бюро розслідувань. <https://dbr.gov.ua/istoriya>
11. Історія становлення НАБУ, 2022. Національне антикорупційне бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/istoriya-stanovlennya>
12. Маськовіта, 2015. Інститут присяги працівника органів внутрішніх справ: історико-правовий аспект. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*, 2015, № 824, с. 265–271. http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2015_824_44

13. Наказ № 351, 2019. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.05.2019 № 351 «Про внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09 листопада 2015 року № 1453». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0542-19#n7>
14. Наказ № 1453, 2015. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09.11.2015 № 1453 «Про затвердження Порядку складання Присяги працівниками Національної поліції» (первинна редакція). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1487-15/ed20151109#Text>
15. Порядок № 33, 2016. Порядок складання присяги особами начальницького складу Національного антикорупційного бюро України, затверджений наказом директора бюро від 14 квітня 2016 р. № 33-н. URL: <https://nabu.gov.ua/nakaz-pro-zatverdzhennya-poryadku-skladannya-prusyagu-osobamy-nachalnyckogo-skladu-nacionalnogo>
16. Порядок № 144, 2019. Порядок складання Присяги осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань, затверджений наказом Директора Державного бюро розслідувань від 01 липня 2019 року № 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0752-19#Text>
17. Постанова № 127, 2016. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2016 р. № 127 «Про утворення Державного бюро розслідувань». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127-2016-%D0%BF#Text>
18. Постанова № 382, 1991. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1991 р. № 382 «Про затвердження нового тексту Присяги працівника органів внутрішніх справ України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/382-91-%D0%BF#Text>
19. Постанова № 510, 2021. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 р. № 510 «Про утворення Бюро економічної безпеки України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/510-2021-%D0%BF#Text>
20. Постанова № 564, 2020. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 травня 2020 р. № 564 «Питання присвоєння спеціальних звань рядового і начальницького складу Державного бюро розслідувань та їх співвідношення з іншими спеціальними, а також військовими званнями і класними чинами». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2020-%D0%BF#n8>
21. Присяга 47 поліцейських Дніпропетровщини, 2019. 47 поліцейських Дніпропетровщини присягнули на вірність Українському народу. Поліція Дніпропетровщини, 16 серпня 2019 р. URL: https://www.youtube.com/watch?v=F_5E6hrSN18
22. Присяга Академії МВС, 2021. Близько 800 курсантів Національної академії МВС склали присягу на вірність Україні. МВС України, 14 жовтня 2021 р. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7y5LxmJvLr0>
23. Присяга Полтавського ДБР, 2018. Слідчі Полтавського теруправління ДБР склали присягу та приступили до роботи. Державне бюро розслідувань, 28 листопада 2018 р. URL: https://dbr.gov.ua/news/slidchi_poltavskogo_terupravlinnya_dbr_sklali_prisyagu_ta_pristupili_do_roboti
24. Присяга ХНУВС, 2021. Присяга працівника поліції курсантів ХНУВС – 2021. ХНУВС, 14 жовтня 2021 р. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=pXeh5EMjdy8>
25. Розпорядження № 1493, 2021. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 листопада 2021 р. № 1493-р «Про початок діяльності Бюро економічної безпеки». URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-rochatok-diyalnosti-byuro-ekonomichnoyi-s1493-241121>
26. Співробітники Управління спецоперацій НАБУ, 2016. Фотобанк УНІАН. URL: <https://photo.unian.ua/photo/688409-sotrudniki-upravleniya-spescoperaciy-nabu>
27. Указ № 217, 2015. Указ Президента України «Про утворення Національного антикорупційного бюро України» від 16 квітня 2015 року № 217/2015. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2172015-18864>

References:

1. V DBR zapratsiuuvav pershyi operatyvnyi pidrozdil, 2019 [The first operational unit has started working in the DBR]. Derzhavne biuro rozsliduvan, 28 lystopada 2019 r. URL: https://dbr.gov.ua/news/v_dbr_zapracuyuvav_pershiy_operativniy_pidrozdil
2. Holovan, 2015. Militsiia i politsiia. Dvi prysiahy [Militia and Police. Two oaths]. Ukrainska pravda. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/golovan/55cb5091b95c4/> [in Ukrainian].
3. Danyliv, 2017. Administratyvna protsedura skladannia prysiahy pratsivnykamy Natsionalnoi politsii [Administrative procedure for taking an oath by employees of the National Police]. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Yurysprudentsiia, 2017, Vyp. 27, s. 49–50. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2017_27_15 [in Ukrainian].
4. Danyliv, 2019. Administratyvno-pravovi zasady prysiahy u sferi publichnoi sluzhby [Administrative and legal principles of the oath in the field of public service]. Dys. kand. yuryd. nauk.: 12.00.07, Dnipro, 245 s. URL: <https://dduvs.in.ua/naukova-diyalnist/spetsializovani-vcheni-radi/ogoloshennya-pro-zahist-disertatsij/danyliv/> [in Ukrainian].

5. Закон № 580, 2015. Закон України “Про Національну поліцію” від 2 липня 2015 року № 580-VIII [Law of Ukraine “On the National Police” of July 2, 2015 No. 580-VIII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text> [in Ukrainian].
6. Закон № 794, 2015. Закон України “Про Кабінет Міністрів України” від 27 лютого 2014 року № 794-VII [Law of Ukraine “On the Cabinet of Ministers of Ukraine” of February 27, 2014 No. 794-VII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> [in Ukrainian].
7. Закон № 889, 2015. Закон України “Про державну службу” від 10 грудня 2015 року № 889-VIII [Law of Ukraine “On Civil Service” of December 10, 2015 No. 889-VIII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> [in Ukrainian].
8. Закон № 1150, 2021. Закон України “Про бюро економічної безпеки України” від 28 січня 2021 року № 1150-IX [Law of Ukraine “On the Bureau of Economic Security of Ukraine” of January 28, 2021 No. 1150-IX]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text> [in Ukrainian].
9. Закон № 1698, 2014. Закон України “Про Національне антикорупційне бюро України” 14 жовтня 2014 року № 1698-VII [Law of Ukraine “On the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine” of October 14, 2014 No. 1698-VII]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text> [in Ukrainian].
10. Історія ДБР [History of DBR], 2022. *Державне бюро розслідування*. URL: <https://dbr.gov.ua/istoriya> [in Ukrainian].
11. Історія становлення НАБУ [History of evolution of NABU], 2022. *Національне антикорупційне бюро України*. URL: <https://nabu.gov.ua/istoriya-stanovlennya> [in Ukrainian].
12. Масковита, 2015. Інститут присяги працівника орханів внутрішніх справ: історико-правовий аспект [The institution of the oath of the employee of the internal affairs bodies: historical and legal aspect]. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”. Серія: Юридичні науки*, 2015, № 824, с. 265-271. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2015_824_44 [in Ukrainian].
13. Наказ № 351, 2019. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.05.2019 № 351 “Про внесення змін до наказу Міністерства внутрішніх справ України від 09 листопада 2015 року № 1453” [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine of May 07, 2019 No. 351 “On Amendments to the Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine of November 09, 2015 No. 1453”]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0542-19#n7> [in Ukrainian].
14. Наказ № 1453, 2015. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09.11.2015 № 1453 “Про затвердження Порядку складання Присяги працівника Національної поліції” (первинна редакція) [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine of November 9, 2015 No. 1453 “On Approval of the Procedure for Taking the Oath by Employees of the National Police” (initial version)]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1487-15/ed20151109#Text> [in Ukrainian].
15. Порядок № 33, 2016. Порядок складання присяги особам начальницького складу Національного антикорупційного бюро України, затверджені наказом директора бюро від 14 квітня 2016 р. № 33-н [The procedure for taking an oath by the senior staff of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine, approved by the order of the director of the bureau of April 14, 2016 No. 33-n]. URL: <https://nabu.gov.ua/nakaz-pro-zatverdzhennya-poryadku-skladannya-prysyagy-osobamy-nachalnyckogo-skladu-nacionalnogo> [in Ukrainian].
16. Порядок № 144, 2019. Порядок складання Присяги осіб рядового і начальницького складу Державного бюро розслідування, затверджені наказом Директора Державного бюро розслідування від 01 липня 2019 року № 144 [The procedure for taking the Oath of enlisted and senior staff of the State Bureau of Investigation, approved by the order of the Director of the State Bureau of Investigation of July 1, 2019 No. 144]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0752-19#Text> [in Ukrainian].
17. Постанова № 127, 2016. Постанова Кабінету Міністрів України від 29 лютого 2016 р. № 127 “Про утворення Державного бюро розслідування” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of February 29, 2016 No. 127 “On the establishment of the State Bureau of Investigation”]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127-2016-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
18. Постанова № 382, 1991. Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1991 р. № 382 “Про затвердження нового тексту Присяги працівника орханів внутрішніх справ України” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of December 28, 1991 No. 382 “On approval of the new text of the Oath of the employee of the internal affairs bodies of Ukraine”]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/382-91-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
19. Постанова № 510, 2021. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2021 р. № 510 “Про утворення Бюро економічної безпеки України” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated May 12, 2021 No. 510 “On the establishment of the Bureau of Economic Security of Ukraine”]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/510-2021-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
20. Постанова № 564, 2020. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 травня 2020 р. № 564 “Питання присвоєння спеціальних звань рядового і начальницького складу Державного бюро розслідування та

yikh spivvidnoshennia z inshymy spetsialnymy, a takozh viiskovymy zvanniamy i klasnymy chynamy” [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of May 27, 2020 No. 564 “Issue of assigning special ranks to the enlisted and senior staff of the State Bureau of Investigation and their correlation with other special, as well as military ranks and class ranks”]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2020-%D0%BF#n8> [in Ukrainian].

21. Prysiaha 47 politseiskykh Dnipropetrovshchyny, 2019. 47 politseiskykh Dnipropetrovshchyny prysiahnuly na virnist Ukrainському narodu [47 police officers of the Dnipropetrovsk region swore allegiance to the Ukrainian people]. Politsiia Dnipropetrovshchyny, 16 serpnia 2019 r. URL: https://www.youtube.com/watch?v=F_5E6hrSN18 [in Ukrainian].
22. Prysiaha Akademii MVS, 2021. Blyzko 800 kursantiv Natsionalnoi akademii MVS sklaly prysiahu na virnist Ukraini [About 800 cadets of the National Academy of the Ministry of Internal Affairs swore allegiance to Ukraine]. MVS Ukrainy, 14 zhovtnia 2021 r. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=7y5LxmJvLr0> [in Ukrainian].
23. Prysiaha Poltavskoho DBR, 2018. Slidchi Poltavskoho terupravlinnia DBR sklaly prysiahu ta prystupyly do roboty [Investigators of the Poltava Regional Directorate of the SBI took an oath and started work]. Derzhavne biuro rozsliduvan, 28 lystopada 2018 r. URL: https://dbr.gov.ua/news/slidchi_poltavskogo_terupravlinnya_dbr_sklali_prisyagu_ta_pristupili_do_roboti [in Ukrainian].
24. Prysiaha KhNUVS, 2021. Prysiaha pratsivnyka politsii kursantiv KhNUVS – 2021 [The oath of the police officer of the KhNUVS cadets – 2021]. KhNUVS, 14 zhovtnia 2021 r. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=pXeh5EMjdy8> [in Ukrainian].
25. Rozporiadzhennia № 1493, 2021. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 24 lystopada 2021 r. № 1493-r “Pro pochatok diialnosti Biuro ekonomichnoi bezpeky” [Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of November 24, 2021 No. 1493-r “On the start of the activity of the Bureau of Economic Security”]. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-pochatok-diyalnosti-byuro-ekonomichnoyi-s1493-241121> [in Ukrainian].
26. Spivrobotnyky Upravlinnia spetsoperatsii NABU, 2016 [Employees of the Department of Special Operations of NABU, 2016]. Fotobank UNIAN. URL: <https://photo.unian.ua/photo/688409-sotrudniki-upravleniya-specoperaciy-nabu> [in Ukrainian].
27. Ukaz № 217, 2015. Ukaz Prezydenta Ukrainy “Pro utvorennia Natsionalnogo antykoruptsiinoho biuro Ukrainy” vid 16 kvitnia 2015 roku № 217/2015 [Order of the President of Ukraine “On the establishment of the National Anti-Corruption Bureau of Ukraine” of April 16, 2015 No. 217/2015]. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2172015-18864> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 27.05.2022

Стаття рекомендована до друку 24.06.2022